

به نام خدا

وزارت علوم، تحقیقات، و فناوری

پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران

(ایرانداک)

خلاصه گزارش برای پژوهشگران

بازطراحی کارکرد مدیریت اطلاعات علمی و فناوریانه پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران در بافت دولت الکترونیکی

۱۳۹۶

مجری: دکتر آرمان ساجدی نژاد

همکار: دکتر علی نعیمی صدیق

معرفی پژوهش

راهبری و مدیریت توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات در کشور در تمامی بخش‌ها از جمله در زمینه نظام اطلاعات علمی و فناوری کشور در حال توسعه است و این مساله مستلزم شناخت دقیق نیازها و تعیین روابط میان ذینفعان مختلف در این رابطه است. تعهد و مشارکت تمامی ذی‌نفعان در فرایند طراحی و پیاده‌سازی توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات، موفقیت اهداف توسعه را تضمین می‌کند. پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران (ایرانداک) نیز به‌عنوان یکی از بزرگترین متولیان داده‌های علمی کشور و ارایه دهنده خدمات ارزش افزوده بر داده‌های موجود نقش کلیدی در توسعه خدمات علمی کشور بر پایه فناوری دارد.

در این طرح سعی داریم با توجه به توسعه فناوری‌ها و زیرساخت‌های فناوری اطلاعات و بویژه دولت الکترونیکی در کشور، نقشه جامع ارایه خدمات پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران در دولت الکترونیکی را در زمینه نظام اطلاعات علمی و فناوری کشور ترسیم نماییم. در این طرح پس از شناخت زنجیره ارزش نظام اطلاعات علمی و فناوری کشور، کارکرد حوزه فناوری اطلاعات را با توجه به ذینفعان زنجیره مشخص نموده و الزامات لازم را در راستای توسعه خدمات ارایه خواهیم داد.

در طرح جاری با بررسی اسناد بالادستی و وظایف و انتظارات از نظام اطلاعات علمی و فناوری کشور، جایگاه خدمات ایرانداک بازطراحی و مسیر توسعه خدمات فعلی تبیین شده است. همچنین کاوش و بررسی جامعی از الگوی ارایه خدمات در قالب دولت الکترونیکی در کشورهای مختلف انجام شده و شباهت خدمات ارایه شده در کشورمان مشخص شد. در این راستا خدمات قابل ارایه در قالب‌های مصوب دولت الکترونیکی در کشور ارایه شد.

روش پژوهش

رویکرد این طرح پژوهش عمدتاً رویکردی کیفی است و از مطالعه و بررسی اسناد و مدارک معتبر و قابل استناد استفاده شده است. در این پژوهش از ابزارهای زیر استفاده می‌شود:

- مصاحبه عمیق (In-depth interview)
- مطالعه اسناد بالادستی و استخراج مفاهیم
- مشاهده و بررسی مورد مطالعه پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران
- تئوری‌سازی

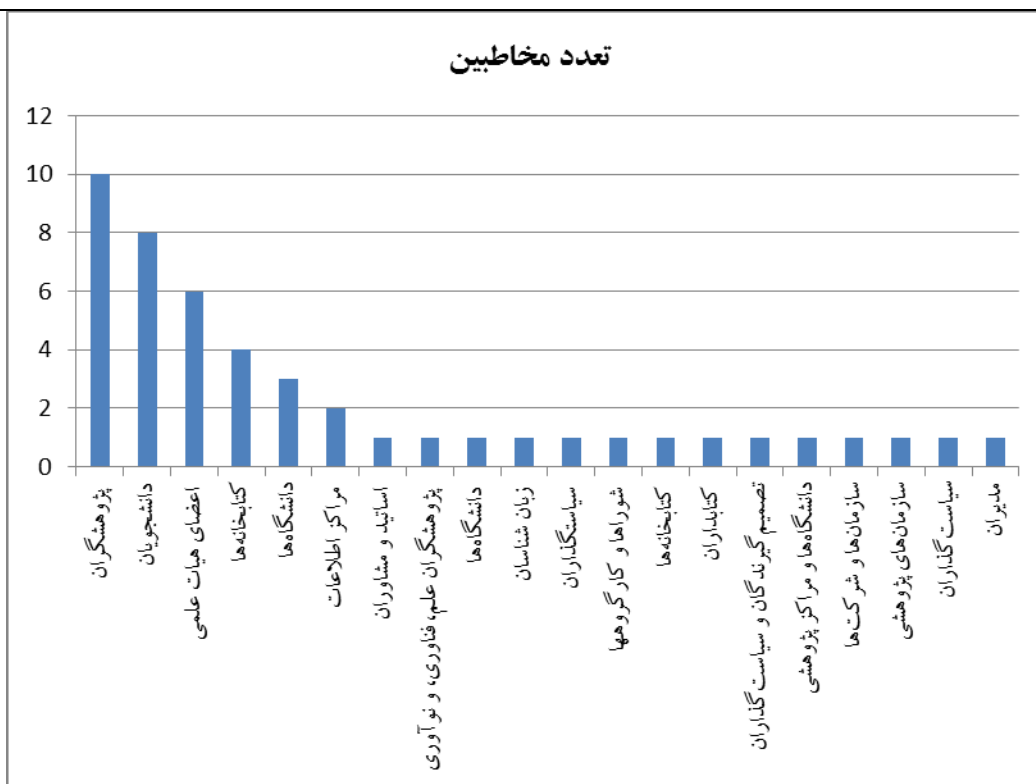
روش‌شناسی، تعیین روش مناسب اجرای یک پروژه تحقیقاتی است. متناسب با ماهیت این پروژه، موضوع آن و تجارب و بهره‌گیری از خبرگان در پروژه، روش اجرای پروژه مشخص می‌شود. در روش اجرای پروژه طبق محدوده پروژه، شرح خدمات و نیازمندی‌های مطرح (نیازمندی‌های الزامی فنی یا نیازمندی‌های خاص) مراحل پروژه تعریف شده و تکنیک‌های مورد نیاز برای انجام هر مرحله مشخص می‌شود. در این پروژه بر اساس روش‌شناسی، از روش‌های کیفی مانند استخراج مفاهیم، اجماع ذینفعان و کارشناسان ممکن و ساخت نظریه استفاده شده است. تناسب تکنیک‌ها و اعتبارسنجی با خروجی مورد انتظار پروژه، اسباب کیفیت پروژه را فراهم می‌کند.

یافته‌ها

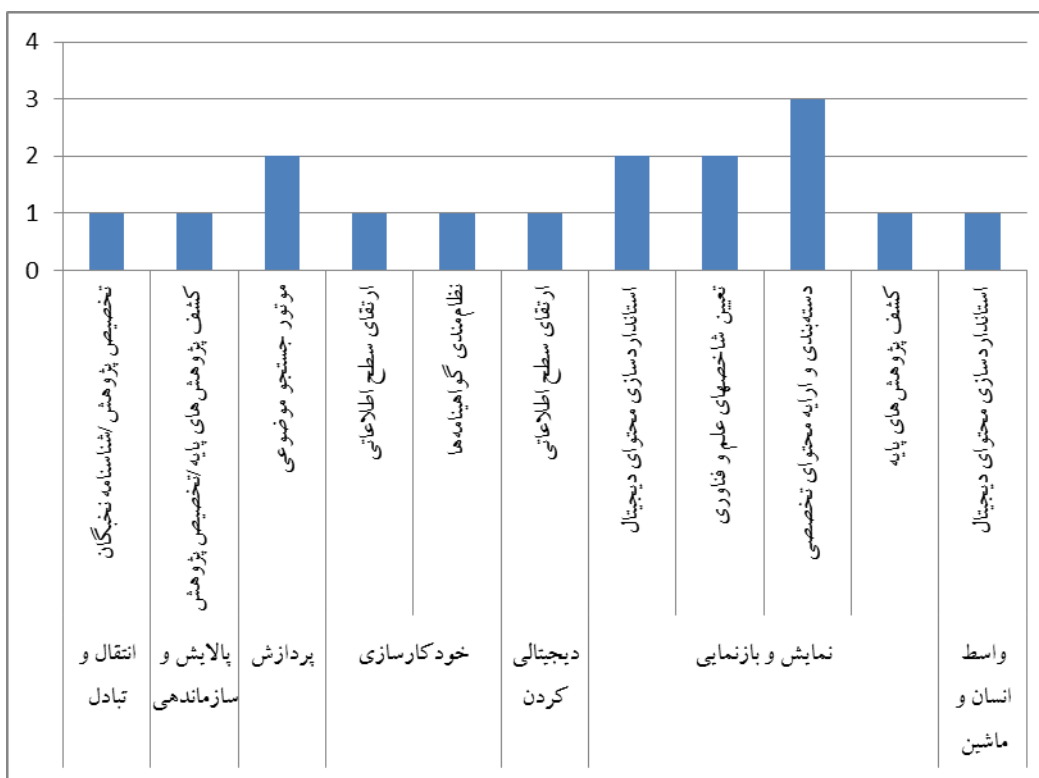
هدف‌های پژوهش جاری در زیر آمده است:

۱. بازنگری کارکرد و مدل مفهومی خدمات مدیریت اطلاعات علمی و فناوری پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران در چهارچوب دولت الکترونیکی
۲. بازطراحی کارکرد مدیریت اطلاعات علمی و فناوری پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران در بافت دولت الکترونیکی و دولت همراه

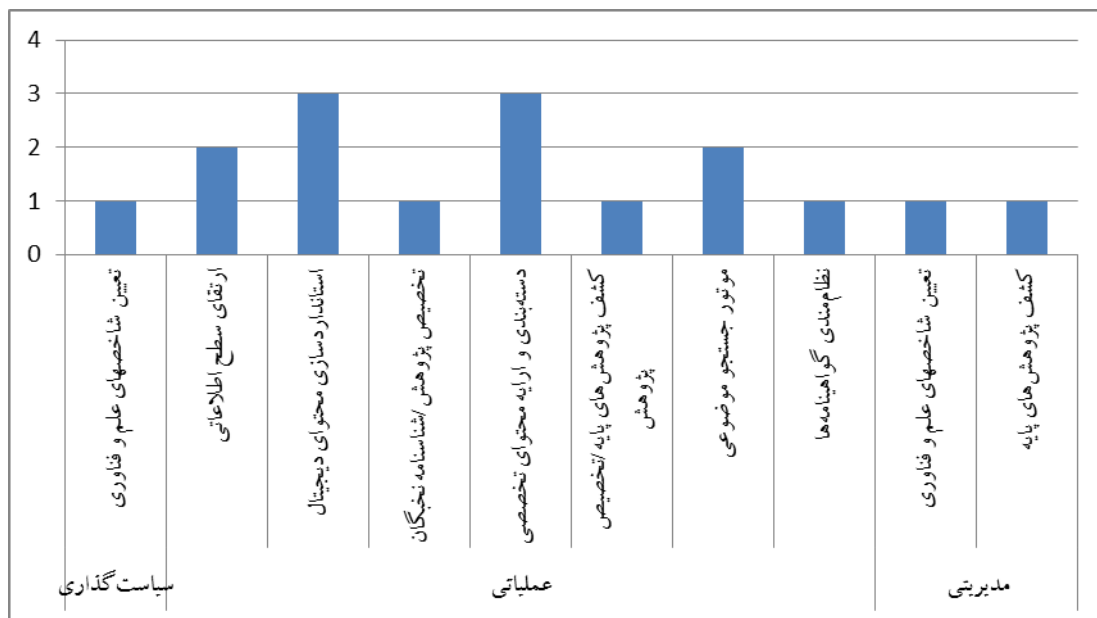
نتایج حاصل از پیشنهاد طرح حاضر تلاش دارد ضمن بررسی ادبیات موضوع، خدمات قابل ارایه پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران در دولت الکترونیکی و همچنین فعالیت‌های مطرح برای تبیین جایگاه پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران را در توسعه دولت الکترونیکی در زمینه نظام اطلاعات علمی و فناوری بررسی نماید. با بررسی‌های خدمات قابل ارایه فعلی پژوهشگاه مشخص گردید که بازه بسیار بزرگی از خدمات جاری پژوهشگاه به شهروندان ارایه می‌شود. در شکل زیر بازه ارایه خدمات پژوهشگاه به ذینفعان مختلف آمده است:

این خدمات با بررسی‌های انجام پذیرفته در ابعاد مختلف خدمات پایه فناوری به دسته‌های زیر قابل افراز می‌باشند. در زیر دسته بندی نوع خدمت بر پایه فناوری آمده است.

همچنین سطح خدمات ارایه شده در پژوهشگاه در سطوح عملیاتی، مدیریتی و سیاستگذاری بصورت زیر پراکنده شده است:

وضعیت خدمات جاری پژوهشگاه در زنجیره ارزش پژوهش و دسته‌بندی آنها در زیر نمایش داده شده است:

ردیف	کد	خدمت	نوع خدمت فناوری	عملکرد سامانه	نوع خدمت ارایه شده
۱	S1	گنج دانش	ثبت و ذخیره‌سازی / جست‌وجو و گزینش	عملیاتی	دسته‌بندی و آرایه محتوای تخصصی
۲	S2	شاخص	نمایش و بازنمایی	مدیریتی	تعیین شاخصهای علم و فناوری
۳	S3	دروازه اطلاعات علمی ایران	نمایش و بازنمایی	عملیاتی	ارتقای سطح اطلاعاتی / دسته‌بندی و آرایه محتوای تخصصی
۴	S4	نما	نمایش و بازنمایی	سیاست‌گذاری	تعیین شاخصهای علم و فناوری
۵	S5	پژوهشکار	نمایش و بازنمایی	ارتقای سطح اطلاعاتی / عملیاتی	ارتقای سطح اطلاعاتی / دسته‌بندی و آرایه محتوای تخصصی
۶	S6	فهرست‌های مستند نام‌های ایرانداک	نمایش و بازنمایی	عملیاتی	استانداردسازی محتوای دیجیتال
۷	S7	واژه‌نامه‌ها	نمایش و بازنمایی	عملیاتی	استانداردسازی محتوای دیجیتال
۸	S8	شیوه‌نامه ایران	نمایش و بازنمایی	عملیاتی	استانداردسازی محتوای دیجیتال / دسته‌بندی و آرایه محتوای تخصصی

کشف پژوهش‌های پایه/تخصیص پژوهش	عملیاتی	دیجیتالی کردن	ثبت پایان‌نامه، رساله و پیشنهادیه	S9	۹
نظام‌مندی گواهینامه‌ها	عملیاتی	خودکارسازی/انتقال و تبادل	سامانه ارتباطات مجازی (سام)	S10	۱۰
استانداردسازی محتوای دیجیتال	عملیاتی	دیجیتالی کردن/واسط انسان و ماشین	اصطلاح‌نامه	S11	۱۱
ارتقای سطح اطلاعاتی	عملیاتی	خودکارسازی	طرح امانت میان کتابخانه‌ها (امین)	S12	۱۲
ارتقای سطح اطلاعاتی	عملیاتی	دیجیتالی کردن	غدیر (عضویت فراگیر کتابخانه‌ها)	S13	۱۳
تخصیص پژوهش/شناسنامه نخبگان	عملیاتی	پردازش/انتقال و تبادل	سامانه عرضه و تقاضای پژوهش	S14	۱۴
موتور جستجو موضوعی	عملیاتی	پردازش	پیشینه پژوهش	S15	۱۵
موتور جستجو موضوعی	عملیاتی	پردازش	همانندجو	S16	۱۶
کشف پژوهش‌های پایه	مدیریتی	نمایش و بازنمایی	رصدخانه	S17	۱۷

نتیجه گیری و پیشنهادها

با مطالعات و بررسی مفهومی در اسناد و نگاهی به شرایط کشور، وضعیت توسعه خدمات در اسناد بالادستی و فهرستی از اقدامات آتی پژوهشگاه در راستای ایفای نقش پررنگتر در دولت الکترونیکی ضروری به نظر می‌رسد:

ردیف	توسعه خدمت	کد	برنامه ششم توسعه کشور	سیاست‌های ابلاغی اقتصاد مقاومتی	پایگاه‌های کشور در توسعه دولت الکترونیکی	زنجیره اطلاعات علمی و فناوری و پژوهشگاه	شبکه ملی تبادل داده
۱	استعلام عنوان و چکیده پایان‌نامه	T1			*		*
۲	آموزش الکترونیکی	T2				*	
۳	ایندکسینگ دیجیتال و خودکارسازی محتوا	T3				*	
۴	تشکیل مرکز رشد و فناوری	T4					
۵	توسعه اصطلاح‌نامه تخصصی	T5			*		

					T6	توسعه سامانه ساعت	۶
				*	T7	توسعه سامانه ساعت به سطح شرکت‌های پژوهش محور	۷
				*	T8	توسعه سامانه پژوهشگران / ارتباط با ساعت / ارتباط با نقشه جامع علمی	۸
				*	T9	توسعه کارکرد همانندجو و داده‌های پایگاه گنج / تصویب اجبار دستگاه‌های اجرایی در ثبت و استعلام پژوهش‌ها	۹
				*	T10	توسعه کتابخانه دیجیتال پایان نامه‌ها / آموزش الکترونیکی	۱۰
			*	*	T11	کشف خلا پژوهش با تحلیل توسعه نقشه جامع علمی	۱۱
		*	*		T12	توسعه نقشه جامع علمی کشور	۱۲
				*	T13	توسعه نقشه جامع علمی کشور (برای وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی)	۱۳
				*	T14	حضانة از حقوق مالکیت فکری	۱۴
			*		T15	سامانه رزومه اساتید (ارتقا و ترفیع) / ارتباط با سامانه ساعت	۱۵
	*				T16	شناسنامه نخبگان	۱۶
	*				T17	کتابخانه دیجیتال پایان نامه‌ها	۱۷
			*		T18	مدل بومی تعالی فناوری	۱۸
			*	*	T19	مدل بومی تعالی سازمانی	۱۹
	*	*			T20	خدمات پایه تحلیل داده	۲۰
				*	T21	استخراج ادبیات از پارساها	۲۱